

บทกล่าวนำ

ในหลายปีที่ผ่านมา มันสำปะหลังกลายเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยอย่างรวดเร็วใช้เวลาเพียงสองสองทศวรรษ ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังสามารถทำรายได้ให้แก่ประเทศเป็นหมื่นล้านบาท นั้นย่อมหมายความว่า มีชาวไร่ พ่อค้า และโรงงานแปรรูปจำนวนมากที่ประกอบกิจกรรมร่วมกันในอุตสาหกรรมเกษตรนี้ มันสำปะหลังเป็นพืชที่โดดเด่นในแง่ที่ว่า ตลอดเวลาตั้งแต่กลางทศวรรษ 2493 ก็เริ่มมีการส่งแป้งมันและสาคุเป็นลำเป็นสันขึ้น รัฐบาลไทยไม่เคยเข้าแทรกแซงในระดับการส่งออกเลย กรณีมันสำปะหลังมักถูกนักวิชาการทียบยกมาสนับสนุนทฤษฎีการค้าเสรี เพื่อให้เห็นว่า ก็เพราะระบบการค้าเสรีจึงทำให้อุตสาหกรรมมันสำปะหลังในประเทศไทยสามารถเลื่อนฐานะจากผู้ผลิตและผู้ส่งออกเล็ก ๆ กลายเป็นผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังรายใหญ่ที่สุดในโลก เมื่อมีการส่งกากมันสำปะหลังในยุโรป และต่อมาเป็นมันป่น รัฐบาลจึงเริ่มเข้าควบคุม แต่ก็เป็นการควบคุมดูแลในเรื่องมาตรฐานสินค้าเท่านั้น ตลอดเวลานับตั้งแต่ปี 2500 - 2520 กล่าวได้ว่า รัฐบาลไทยแทบจะไม่เคยมีมาตรการแทรกแซงการส่งออกมันสำปะหลัง จวบจนกระทั่งในปี 2521 เริ่มเปิดศักราชแห่งการควบคุม หลังจากนั้นรัฐบาลก็ทำให้อุตสาหกรรมกว้างไกลไปตามกระแสของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคน นโยบายของรัฐบาลเป็นที่ย่ำแย่ (←หลักที่ทำให้อุตสาหกรรมนี้เหี่ยวเฉาตายไปดังเช่นที่เกิดกับพืชชนิดอื่น ๆ ก่อนหน้านี้ อนาคตของมันสำปะหลังไทยได้ถึงกาลอวสานตั้งแต่ปี 2523 เป็นต้นมา

งานวิจัยชิ้นนี้จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจภูมิหลังในแง่มุมต่าง ๆ อย่างละเอียดตั้งแต่ยุคแห่งความรุ่งโรจน์ในช่วงทศวรรษ 2503 จนกระทั่งถึงยุคแห่งความมืดมนในทศวรรษ 2523 เพื่อว่าบางทีผู้วางนโยบายของไทยจะได้ตระหนักชัดถึงบทเรียนทางประวัติศาสตร์ในช่วงสองทศวรรษนี้